

به نام خدا

خلاصه گزارش

نظرسنجی از دانشجویان دانشگاه‌های تهران
در مورد انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۲.....	سؤال‌های تحقیق
۳.....	یافته‌های تحقیق
۱۰.....	نتیجه‌گیری

کد موضوعی: ۲۶۰
شماره مسلسل: ۱-۸۸۸۶

دفتر: مطالعات سیاسی

اسفند ماه ۱۳۸۶

خلاصه گزارش نظرسنجی از دانشجویان دانشگاه‌های تهران در مورد انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی

مقدمه

پژوهشی که یافته‌های آن در اینجا گزارش می‌شود با تمرکز بر جمعیت دانشجویی شهر تهران، به‌عنوان یکی از گروه‌های اجتماعی موجود در جامعه ایران، در اواخر دی‌ماه و اوایل بهمن ماه ۱۳۸۶ صورت گرفت. اطلاعات مورد نیاز در این تحقیق از طریق یک پیمایش با نمونه‌ای متشکل از ۶۰۴ دانشجو که به‌طور تصادفی از ۱۴ دانشگاه در تهران گزیده شده بودند به‌دست آمد.

تمرکز بر دانشجویان در سطح دانشگاه‌های تهران از چند جهت اهمیت دارد: نخست، دانشجویان - به‌خصوص در جوامع در حال تحول و توسعه - معمولاً بیش از سایر اقشار و گروه‌های اجتماعی نسبت به انواع تحولات و روندهای سیاسی حساسیت دارند و زودتر از بقیه به آنها واکنش نشان می‌دهند. از سوی دیگر، دانشجویان در برخی شرایط اجتماعی و سیاسی به رهبران فکری سایر اقشار و گروه‌ها نیز تبدیل می‌شوند، چنانکه در گذشته در جریان دست کم سه یا چهار انتخابات به درجات مختلف مشاهده کرده‌ایم. سوم، از آنجا که شهر تهران بیشترین تعداد مراکز آموزش عالی را در خود جا داده است و شمار زیادی از دانشجویان این

مراکز بومی شهر تهران نیستند و از سراسر کشور برای تحصیل در دانشگاه‌های تهران پذیرفته شده‌اند، تصویر به دست آمده از دانشجویان در این شهر کم‌وبیش بازتاب دهنده تصویر عمومی جامعه دانشجویی در کل کشور خواهد بود.

سؤال‌های تحقیق

این تحقیق درصدد یافتن پاسخ به سؤال‌های زیر بود:

۱. درصد دانشجویانی که قصد دارند در انتخابات شرکت کنند در مقایسه با درصد دانشجویانی که تصمیم ندارند در این انتخابات رأی دهند و افرادی که هنوز تصمیم خود را نگرفته‌اند چیست؟
۲. چه درصدی از دانشجویان در دو انتخابات سراسری گذشته، یعنی انتخابات ریاست جمهوری نهم و انتخابات مجلس هفتم، در رأی‌گیری شرکت داشتند؟
۳. دلایل شرکت یا عدم شرکت دانشجویان در انتخابات پیش روی مجلس چیست؟
۴. آنان برای شرکت یا عدم شرکت در انتخابات گذشته چه دلایلی را ذکر می‌کنند؟
۵. اهمیت نسبی هر یک از انتخابات مجلس، ریاست جمهوری، شوراها و خبرگان از نظر آنها چیست؟
۶. آنها تأثیر شرکت در انتخابات بر سیاست‌های عمومی کشور را در چه حد می‌دانند؟
۷. مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات آنان از کاندیداها و برنامه‌هایشان چیست؟
۸. در صورت تصمیم به شرکت در هشتمین دوره انتخابات مجلس، احتمال رأی دادن آنها به طیف‌های سیاسی گوناگون چقدر است؟

۹. انتظاراتی که آنان از کاندیداها دارند چیست؟

۱۰. بیشتر مایلند از میان چهره‌های گوناگونی چون چهره‌های فرهنگی، نظامی،

اقتصادی و غیره به کدام نوع کاندیدایی رأی دهند؟

یافته‌های تحقیق

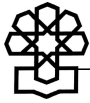
در جدول ۱ نوع تصمیم فعلی پاسخ‌دهندگان برای شرکت یا عدم شرکت در انتخابات مجلس هشتم در اسفند ماه نشان داده شده است. دقیقاً ۵۰ درصد پاسخ‌دهندگان تصمیم به شرکت در رأی‌گیری دارند، ۲۲/۳۵ درصد می‌گویند شرکت نخواهند داشت و ۲۷/۶۵ درصد هنوز تصمیم نگرفته‌اند.

جدول ۱. تصمیم برای شرکت یا عدم شرکت در

انتخابات مجلس هشتم در اسفند ماه

عنوان	تعداد	درصد
آری	۳۰۲	۵۰
هنوز تصمیم نگرفته است	۱۶۷	۲۷/۶۴۹
خیر	۱۳۵	۲۲/۳۵۰
جمع	۶۰۴	۱۰۰

مهم‌ترین دلایل پاسخ‌دهندگان برای شرکت در انتخابات مذکور که در جدول ۲ نمایش داده شده به ترتیب عبارتند از: «مشارکت در سرنوشت کشور و تأثیر رأی من در تصمیمات کلان کشور» (۳۳/۹۴ درصد)، «عمل به وظیفه ملی» (۳۲/۴۵ درصد) و

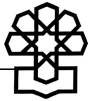

«عمل به وظیفه دینی و شرعی» (۲۷/۱۵ درصد). «فشار دوستان» و «ترغیب و تشویق خانواده» دلایل مهمی محسوب نشده‌اند و به ترتیب از سوی ۲/۴۸ درصد و ۵/۱۳ درصد پاسخ‌دهندگان اظهار شده‌اند.

جدول ۲. دلایل پاسخ‌دهندگان برای شرکت در هشتمین دوره انتخابات مجلس (امکان انتخاب چند گزینه وجود داشت)

دلایل پاسخ‌دهندگان	تعداد	درصد
مشارکت در سرنوشت کشور	۲۰۵	۳۳/۹۴۰
عمل به وظیفه ملی	۱۹۶	۳۲/۴۵۰
عمل به وظیفه دینی و شرعی	۱۶۴	۲۷/۱۵۲
شرایط خاص بین‌المللی	۹۲	۱۵/۲۳۱
دلایل دیگر	۸۴	۱۳/۹۰۷
ترغیب و تشویق خانواده	۳۱	۵/۱۳۲
فشار دوستان	۱۵	۲/۴۸۳

در جدول ۳ دلایل پاسخ‌دهندگان برای عدم شرکت در هشتمین دوره انتخابات مجلس درج شده است. هر دو گزینه «سرخوردگی از نظام سیاسی» و «بی‌اعتمادی به سیاستمداران» از سوی حدود ۱۵ درصد پاسخ‌دهندگان انتخاب شده‌اند و حدود ۱۴ درصد پاسخ‌دهندگان نیز دلیل عدم شرکت خود را «شکلی از اعتراض» بیان کرده‌اند.

جدول ۳. دلایل پاسخ‌دهندگان برای عدم شرکت در هشتمین دوره انتخابات مجلس

درصد	تعداد	دلایل پاسخ‌دهندگان
۱۵/۰۶	۹۱	سرخورگی از نظام سیاسی
۱۵	۹۱	بی‌اعتمادی به سیاستمداران
۱۴/۰۷	۸۵	شکلی از اعتراض
۹/۶۰	۵۸	نبودن کاندیدای مورد قبول
۷/۷۸	۴۷	بی‌اهمیت بودن انتخابات از نظر وی
۷/۴۵	۴۵	شک و تردید در مورد تأثیرگذاری رأی خود
۵/۹۶	۳۶	عدم علاقه به سیاست و فرایند انتخابات
۵/۶۳	۳۴	عدم شفافیت مواضع و دیدگاه‌های کاندیداها
۰/۶۶	۴	فشار دوستان برای عدم شرکت
		دلایل دیگر

جدول ۴ از احتمال رأی دادن پاسخ‌دهندگان به کاندیداهای هر یک از طیف‌های سیاسی سؤال کرده است. جمعاً ۳۹/۷۰ درصد پاسخ‌دهندگان اظهار داشته‌اند که احتمال «خیلی زیاد» یا «زیاد» دارد که به مجموعه اصولگرایان رأی بدهند. ۲۹/۶۲ درصد گفته‌اند که به احتمال «خیلی زیاد» یا «زیاد» به اصلاح‌طلبان رأی خواهند داد. رأی به کاندیداهای مستقل از احزاب و جناح‌ها از سوی ۲۲/۳۴ درصد پاسخ‌دهندگان اظهار شده است. ۱۸/۷۰ درصد پاسخ‌دهندگان نیز اظهار داشته‌اند که به احتمال «خیلی زیاد» یا «زیاد» به کاندیداهای طیف طرفداران آیت‌الله هاشمی رفسنجانی رأی خواهند داد.

جدول ۴. احتمال رأی دادن به نامزدهای هر یک از طیف‌های سیاسی (ارقام به درصد)

اصلاً	کم	متوسط	خیلی زیاد و زیاد	احتمال رأی به کاندیداهای هر طیف سیاسی
۴۱/۷۱	۱۷/۷۱	۲۴/۶۶	۳۹/۷۱	طیف اصولگرایان
۱۵/۵۸	۸/۲۷	۱۳/۷۴	۲۹/۶۲	طیف اصلاح‌طلبان
۱۵/۸۹	۱۳/۴۱	۱۵/۸۹	۱۸/۷	طیف طرفداران آیت‌الله هاشمی رفسنجانی
۱۱/۲۵	۹/۱۰	۱۷/۳۸	۲۲/۳۴	کاندیداهای مستقل از احزاب و جناح‌ها

یکی از نکاتی که باید به آن توجه داشت تاریخ انجام این پیمایش است. پاسخ‌دهندگان از نظر هیئت‌های نظارتی و تصمیمات بعدی شورای نگهبان درباره رد صلاحیت‌ها هنوز خبر نداشتند. در نتیجه، احتمال می‌رود با توجه به مسائل پیش آمده درباره رد و تأیید صلاحیت‌ها، ارقام به‌دست آمده در این تحقیق درباره مشارکت دانشجویان در انتخابات تغییر کند.

جدول ۵ پاسخ‌های دانشجویان به این سؤال است که «در انتخاب کاندیداهای مطلوب خود بیشتر انتظار دارید آنان از عهده حل کدام دسته از مسائل زیر برآیند؟» بیشترین درصد پاسخ‌دهندگان، یعنی ۷۱/۸۵ درصد، از نمایندگان آتی مجلس انتظار حل مسائل و مشکلات اقتصادی را دارند. پس از آن، «مسائل مربوط به حقوق شهروندان» از سوی ۴۲/۸۸ درصد پاسخ‌دهندگان انتخاب شده است.

**جدول ۵. انتظار پاسخ‌دهندگان از نامزدها درباره حل مسائل گوناگون
(امکان انتخاب بیش از یک گزینه وجود داشت)**

نوع انتظارات پاسخ‌دهندگان	تعداد	درصد
مسائل و مشکلات اقتصادی	۴۳۴	۷۱/۸۵
مسائل مربوط به حقوق شهروندان	۲۵۹	۴۲/۸۸
مسائل بین‌المللی ایران	۲۲۶	۳۷/۴۱
مسائل مربوط به محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی جوانان	۱۹۹	۳۲/۹۴
مسائل مربوط به گسترش ارزش‌های انقلاب اسلامی	۱۳۱	۲۱/۶۸

پاسخ به این سؤال که در گزینش کاندیدها بیشتر مایل به رأی دادن به کدام چهره‌ها هستید در جدول ۶ ذکر شده است. مطلوب‌ترین چهره‌ها برای دانشجویان در انتخابات آتی مجلس چهره‌های سیاسی و اقتصادی (به ترتیب با ۲۹/۹۶ و ۲۹/۶۳ درصد) خواهند بود. چهره‌های ورزشی و نظامی (به ترتیب با ۲/۴۸ و ۳/۳۱ درصد) از کمترین اولویت در میان دانشجویان برخوردارند.

جدول ۶. مطلوب‌ترین چهره‌ها برای رأی دادن

چهره‌ها	تعداد	درصد
چهره سیاسی	۱۸۱	۲۹/۹۶
چهره اقتصادی	۱۷۹	۲۹/۶۳
چهره علمی	۱۵۴	۲۵/۴۹
چهره فرهنگی	۱۲۵	۲۲/۲۵
چهره نظامی	۲۰	۳/۳۱
چهره ورزشی	۱۵	۲/۴۸

جدول ۷ که از مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات در مورد کاندیدها و برنامه‌های آنان پرسش می‌کند، تردیدی به‌جا نمی‌گذارد که مهم‌ترین منبع برای بیشترین تعداد از پاسخ‌دهندگان تلویزیون است (۴۵/۸۶ درصد). پس از آن روزنامه‌ها قرار دارند (۱۵/۲۳ درصد). رادیو و مجالس سخنرانی ظاهراً منبع مهمی برای کسب اطلاعات در مورد کاندیدها و برنامه‌های آنان به‌شمار نمی‌روند.

جدول ۷. مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات در مورد کاندیدها و برنامه‌های آنان

منابع کسب اطلاعات	تعداد	درصد
تلویزیون	۲۷۷	۴۵/۸۶
روزنامه	۹۲	۱۵/۲۳
اطلاعات دوستان و آشنایان	۶۲	۱۰/۲۶
آگهی و بروشور	۵۳	۸/۷۷
منابع دیگر	۳۳	۵/۴۶
مجالس سخنرانی	۲۸	۴/۶۳
پوستر	۲۶	۴/۳۰
بی‌پاسخ	۱۵	۲/۴۸
رادیو	۱۸	۲/۹۸
جمع	۶۰۴	۱۰۰

در جدول ۸ نظر پاسخ‌دهندگان درباره اهمیت هر یک از انواع انتخابات که در کشور انجام می‌شود - یعنی انتخابات مجلس، ریاست جمهوری، شوراها، و خبرگان - بازتاب یافته است. برای ۶۲/۰۸ درصد پاسخ‌دهندگان انتخابات ریاست جمهوری در اولویت ۱ قرار دارد. در عین حال، ۵۰/۱۶ درصد پاسخ‌دهندگان به انتخابات مجلس

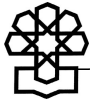

اولویت ۲ را داده‌اند. اگر مجموع درصدهای مربوط به اولویت ۱ و ۲ را مبنا قرار دهیم، انتخابات ریاست جمهوری بیشترین (۸۷/۴۱ درصد) اولویت را نشان می‌دهد و پس از آن انتخابات مجلس (۵۹/۵۹ درصد) در اولویت است. انتخابات مجلس خبرگان از دید پاسخ‌دهندگان در سومین اولویت قرار دارد (۳۴/۷۶ درصد).

جدول ۸. اهمیت هر یک از انواع انتخابات از نظر پاسخ‌دهندگان (ارقام به درصد)

عنوان	اولویت اول	اولویت دوم	اولویت سوم	اولویت چهارم
انتخابات مجلس شورای اسلامی	۹/۴۳۷	۵۰/۱۶۵	۳۱/۹۵۳	۲/۳۱۷
انتخابات ریاست جمهوری	۶۲/۰۸۶	۲۵/۳۳۱	۵/۷۹۴۷	۲/۳۱۷
انتخابات شوراهای شهر و روستا	۳/۴۷۶	۵/۶۲۹۱	۲۵/۴۹۶	۵۹/۱۰۵
انتخابات خبرگان رهبری	۲۱/۰۲۶	۱۳/۷۴۱	۲۸/۱۴۰	۲۹/۶۳۵

در پاسخ به این سؤال که: به نظر شما شرکت مردم در انتخابات تا چه حد بر سیاست‌های کشور در جهت خواسته‌های مردم تأثیر دارد» (جدول ۹) مجموعاً ۶۲/۲۵ درصد اظهار داشتند که «زیاد» یا «تا حدودی» تأثیر دارد. پاسخ‌دهندگانی که تأثیر مذکور را «خیلی کم» یا «اصلاً» دیده‌اند ۳۷/۰۹ درصد را تشکیل می‌دهند.

جدول ۹. نظر پاسخ‌دهندگان درباره تأثیر شرکت مردم در انتخابات بر سیاست‌های کشور

نظرات پاسخ‌دهندگان	تعداد	درصد
زیاد	۱۹۲	۳۱/۷۸۸
تا حدودی	۱۸۴	۳۰/۴۶۳
خیلی کم	۱۴۲	۲۳/۵۰۹
اصلاً	۸۲	۱۳/۵۷۶
بی‌پاسخ	۴	۰/۶۶۲
جمع	۶۰۴	۱۰۰

نتیجه‌گیری

۱. نیمی از دانشجویان پاسخ‌دهنده اظهار داشته‌اند که قصد دارند در انتخابات مجلس هشتم شرکت کنند، ۲۲/۳۵ درصد مایل به شرکت نیستند و ۲۷/۶۵ درصد هنوز تصمیم نگرفته‌اند.

۲. اصلی‌ترین دلایل دانشجویان برای شرکت در انتخابات آتی مجلس به ترتیب عبارتند از: «مشارکت در سرنوشت کشور و تأثیر رأی در تصمیمات کلان کشور» (۳۳/۹۴ درصد)، «عمل به وظیفه ملی» (۳۲/۴۵ درصد) و «عمل به وظیفه دینی و شرعی» (۲۷/۱۵ درصد).

۳. اصلی‌ترین دلایل دانشجویان برای عدم شرکت در انتخابات مذکور به ترتیب عبارتند از: «سرخوردگی از نظام سیاسی» (۱۵/۰۶ درصد)، «بی‌اعتمادی به سیاستمداران» (۱۵ درصد) و «شکلی از اعتراض» (۱۴/۰۷ درصد).

۴. در صورت شرکت در انتخابات مجلس هشتم، احتمال «خیلی زیاد» یا «زیاد» دارد

که پاسخ‌دهندگان به طیف‌های سیاسی به شیوه زیر رأی دهند: (۱) مجموعه اصولگرایان ۳۹/۷۰ درصد، (۲) اصلاح‌طلبان ۲۹/۶۲ درصد، (۳) مستقل‌ها ۲۲/۳۴ درصد.

۵. بیشتر پاسخ‌دهندگان انتظار رفع مشکلات اقتصادی را از کاندیداهای مجلس دارند (۷۱/۸۵ درصد)، انتظار بعدی حل مسائل مربوط به حقوق شهروندان است (۴۲/۸۸ درصد).

۶. پاسخ‌دهندگان بیشتر تمایل دارند چهره‌های سیاسی و اقتصادی را انتخاب کنند (به ترتیب با ۲۹/۹۶ و ۲۹/۶۳ درصد). چهره‌های ورزشی و نظامی از دید پاسخ‌دهندگان کاندیداهای مطلوبی به‌شمار نمی‌روند (به‌ترتیب با ۲/۴۸ و ۳/۳۱ درصد).

۷. مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات دانشجویان از کاندیداها و برنامه‌های آنان تلویزیون است (۴۵/۸۶ درصد)، پس از آن روزنامه‌ها (۱۵/۲۲ درصد) قرار دارند.

۸. پاسخ‌دهندگان اهمیت نسبی هر یک از انواع انتخابات را به‌صورت زیر تعیین کرده‌اند:

الف) انتخابات ریاست جمهوری،

ب) مجلس شورا،

ج) مجلس خبرگان،

د) شوراها.

۹. اغلب پاسخ‌دهندگان (۶۲/۲۵ درصد) تأثیر شرکت در انتخابات بر سیاست‌های عمومی کشور را در حد «زیاد» و «تاحدودی» ارزیابی کرده‌اند و حدود ۳۷/۰۹ درصد تأثیر مذکور را «خیلی کم» یا «اصلاً» دانسته‌اند.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱-۸۸۸۶

عنوان گزارش: خلاصه گزارش نظرسنجی از دانشجویان دانشگاه‌های تهران در مورد انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی

Report Title:

نام دفتر: مطالعات سیاسی

تهیه و تدوین: کاوس سیدامامی

ناظر علمی: ناصر جمالزاده

متقاضی: معاونت پژوهشی

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها: —

منابع و مأخذ تهیه گزارش: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶/۱۲/۸